

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji naša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisni listi ne vračajo. — Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstva in namakčencev, vsaka beseda Din 500

Štev 81 • Maribor, torek, dne 18. julija 1939 • Leto XIV

Denar

Tudi gotov denar je blago, kakor malo smo ga navajeni ceniti za blago. Denar vendar ni nič drugega kakor mero za vrednost blaga. Vsaka kupčija je menjevalna kupčija. Ljudje so morali iskati predmet za zamenjavanje, ki ima čim trajnejšo vrednost, ki se ne izpreminja, ki lahko predstavlja vsako vrednost. Ta zamenjevalni predmet je kovani denar. Njega vrednost je pa le navidez nepremeljiva. Dejansko je prav tako podvržen izpremembam vrednosti kakor vsako drugo blago. Če je mnogo moke, je poceni, če jo je malo, je draga. Če imamo mnogo denarja v deželi, pada njegova vrednost, če imamo malo denarja na razpolago, se dviga njegova cena. Tudi denar je podvržen zakonom ponudbe in povpraševanja. Od njegove naraščajoče ali padajoče vrednosti je pa tudi odvisna vrednost drugega blaga. Če je denar poceni, lahko kupimo mnogo blaga zanj, če je drag, ga dobimo manj, njegova zamenjevalna vrednost je hitro dosežena.

Vrednost denarja je pa odvisna še od tretjega faktorja, dejanske in navidezne vrednosti. Dejanska vrednost je blago. Hiše, polja, travniki, ovce, goveda, ladje, parniški stroji, to so dejanska vrednost. Denar je le navidezna vrednost. Pravzaprav bi morali reči, tisoč dinarjev je vrednost, ker zanje lahko nekaj kupimo. Sami na sebi tisoč dinarjev v zlatu niso nobena vrednost, njih vrednost se določi šele z zamenjo.

Jasnost v teh stvareh je tudi za delavce, ki nimajo denarja, dragocena. — Vsak dan se izdajajo milijoni za vojske, vsak dan se stekajo ogromne vsote iz ene blagajne v drugo. Vsote, ki jih celo kapitalistična družba prej ni doumela, so nam danes nekaj navadnega. — Danes potujejo milijoni iz državnih blagajen v tovarne, da plačujejo orožje in municijo, obleko, čevlje, meso in moko za zaloge, jutri pa potujejo kot državno in eventualno vojno posojilo v državne blagajne nazaj. Vrednost milijonov se je izpremenila. — Danes so bili blago, orožje, municija, obleka in čevlji, meso in moka, resnične, dejanske vrednosti, jutri so pa zadolžnice države, vrednosti, ki dejansko niso. Zaraditega naraščajo obresti za zadolžnice po vseh državah in z njimi se izpreminja vedno več blaga v papir. Vse te papirje je treba potem izpremeniti v prave vrednosti. Država mora z novimi davki svoje prejemke zvišati, industrija mora zadolžnice izpremeniti v tovarne, stroje in blago. Zasluziti moramo, realizirati (iznova ustvariti), dasi se zdi, da svet ima, kakor trdi, ne da bi imel, te resnične vrednosti.

Država mora plačevati drag denar in njegove obresti se množe. Pred svetovno vojno je avstrijska država obrestovala svoje rente s 4 odst., med vojno pa že po 5 in 6 odst.; v Angliji so narasle obresti od 2 in pol na 4 odstotke. Ko je pa Anglija morala najeti denar v Ameriki, ga je plačevala celo po 7 odst. Nemčija in Avstrija, ki jima je bil zaprt mednarodni trgovskih in denarni trg, sta mogli pošiljati v inozemstvo vedno manj denarja, dasi sta ga imeli še vedno mnogo v deželi. Zato je nov val denarja poplavljal gospodarstvo obeh dežel. Drugače je bilo v Angliji, Franciji in Rusiji, ki so morale velik del svojega orožja plačati v inozemstvu, v Ameriki. Izvažali so denar, niso ga pa uvažali. Blago, ki so ga za denar prejemali, ni večalo bogastva, ampak ga zmanjševalo, ker je bilo blago uničeno. Zaraditega si morajo bogati Angleži, najbogatejši ljudje na svetu in angleška država, ki je doslej vsem drugim na-

Pred zaključkom v Moskvi?

Kakor se trdi bo sporazum podpisan še ta teden

Po zadnjih vestih iz Moskve pričakujejo, da bodo pogajanja, ki se vodijo med Anglijo in Sovjetsko Rusijo, zaključena ta teden.

Trdi se, da je prišlo po dolgih razgovorih do naglega preokreta in da bo že prihodnje dni lahko podal Chamberlain tozadevno izjavo v parlamentu.

Dolgotrajna pogajanja so vplivala na javnost precej nepovoljno, ker je vse pričakovalo hitrejšega zaključka. Časopisje, ki je vsak dan prinašalo vesti o teh pogajanjih, je v svojih poročilih že postalo dolgočasno.

Izgleda, da je bilo v teh mesecih, kolikor časa so trajala pogajanja, opravljeno temeljito delo. Sicer pa je bilo tudi treba obravnavati zelo velik in za-

motan kompleks vprašanj, ki so v neposredni zvezi z ohranitvijo evropskega miru.

Zedinjene države v slučaju vojne

Važna izjava zunanjega ministra Hula.

Roosevelt se trudi za odpravo določb v ameriškem nevtralnostnem zakonu, ki bi ovirale Zedinjene države, da ne bi mogle podpreti zapadno evropskih držav v slučaju vojne.

Zunanji minister Hull je izjavil: »Ako ne bi smeli demokratskim državam prodajati orožja, bi s tem dajali pogum onim, ki v Evropi in Aziji hujskajo na vojno.«

Kaj je sklenil kongres strokovne internacionale

v Curihu?

V imenu strokovnega gibanja v Veliki Britaniji je bil na VIII. kongresu Mednarodne delavske strokovne zveze, ki se je vršil v Curihu, obravnavan tudi predlog, da se povabi ruske strokovne organizacije k pristopu v Mednarodno zvezo strokovnih organizacij. Ruske strokovne organizacije so bile že povabljene prej. Vršila so se pogajanja med obema izvršnim odboroma, vendar do sklepa ruskih organizacij ni prišlo. Sklenil se je dogovor, po katerem obe internacionali urejata svoje moralne odnose.

Angleške strokovne organizacije naglašajo, da sklep v Oslu, ker ni bilo mogoče doseči soglasja glede tega predloga, predlog zopet ponove. Po mnenju angleškega delavskega strokovnega gibanja, imamo danes, ko se vodijo v Moskvi pogajanja za mir, važno politično situacijo in proletarijat je dolžan, da pokaže z zgledom, kako se more sodelovati v mednarodni politiki. Zato se angleško strokovno delavstvo zavzema za to sodelovanje.

Tudi drugi govorniki so se zavzemali za sporazum, češ, da se vrši preganjanje strokovnega gibanja po vsem svetu. Treba je ojačiti gibanje.

Delegati ameriške delavske zveze so se izrekli proti taki fuziji obeh mednarodnih central. Utemeljevali so to s tem, da ruske strokovne organizacije niso svobodne. Amerika je iz načelnih razlogov proti združitvi internacional. Razprava o tem vprašanju je bila dolga ter predlog izročen posebni komisiji.

Tretji dan kongresa je poročal Leon Jouhaux o svetovnem strokovnem edin-

stvu. V tej razpravi se je zopet govorilo o vprašanju zedinjenja obeh internacional. — Končno je bil napravljen sklep, da se angleški predlog za povabilo ruskih strokovnih organizacij k pristopu k internacionali delavskih strokovnih organizacij, zavrne. Za angleški predlog je glasovalo 37 glasov, proti pa 47.

S tem sklepom ostajajo odnosi med obema internacionalama dosedanj, ker se večina strokovnih organizacij ni izrekla za načelno združitve, ki zahteva načelno podreditev.

Proslava 60-letnice dr. Mačka

Na Hrvaškem, zlasti v Zagrebu so dne 16. julija na svečan način proslavili 60. rojstni dan dr. Mačka,

ki je danes nesporno velika ugledna osebnost med hrvaškim narodom, političar, v katerega stavijo Hrvati velike nade, in ga po vzgledu nacionalnih pokretov v inozemstvu nazivajo za svojega vodjo. »Hrvatski dnevnik« piše: »Tu mislimo na onega, ki ga nam je Predvidnost dala za Vodjo. Res je, da do danes ni mnogo, takorekoč ničesar otipljivega storjeno za rešitev hrvatskega vprašanja, da je vse še v besedah. Toda moč hrvaškega naroda in njegov Vodja nam jamčijo, da tako ne more, da tako ne sme in ne bo ostalo! Hrvati bodo svobodni v svoji svobodni hrvaški domovini. — V globoki veri, da bo to ustvaril predsednik in vodja dr. Vladko Maček, vsi Hrvati pripogibajo kolena v cerkvah, proseči Boga, da milostljivo blagoslovi vsa prizadevanja vodje Hrvatov za svobodo in srečo hrvaškega naroda.«

Kakor ob volitvah dne 11. decembra 1938., tako tudi danes žele socialisti v Jugoslaviji hrvaškemu narodu popolno enakopravnost v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru, žele pa tudi in pričakujejo, da bo hrvaški narod in z njim tisti, ki mu prvačijo, držali besedo, katero so dali, t. j. da bo pomenila ustvaritev sporazuma začetek demokracije v državi, čije dobrin bo deležen delavski razred tako na Hrvaškem, kakor v vsej Jugoslaviji. Ker ima dr. Maček neomejeno po'no moč hrvaškega naroda, nosi seveda tudi odgovornost za vse, kar se bo topogledno zgodilo ali opustilo v sporazumu z njim, bodisi v veljavnostjo za vso državo ali pa tudi samo za pokrajine, v katerih bo odločilna njegova volja.

Ako bo razvoj pokazal drugače, delavski razred ne bo razočaran, pač pa bo za eno skušnjo bogatejši in znova potrjen v svojem prepričanju, da velja pregovor: kolikor moči, toliko pravic zanj še bolj kot za druge.

Lloyd George je hud na Nemce

V četrtek je govoril na banketu stari angleški liberallec Lloyd George. Rekel je: Svet, ki je sklenil verzajlsko mirovno pogodbo, je mnogo boljši, kakor pa svet, ki so ga ustvarili uničevalci verzajlske pogodbe. Verzajlska pogodba je hotela osvoboditi narode k narodni samostojnosti. Toda tisti narodi so danes zopet pod jarmom drugih narodov ter žive v strahu za svojo svobodo. Močna cesarstva so ustanovljena na ruševinah bivših svobodnih dežel. Novi nauki so nevarnost za civilizacijo.

Dr. Beneš pride v London. Bivši predsednik čechoslovaške republike dr. Edvard Beneš je odšel iz Zedinjenih držav in se vrača v London. Jeseni se vrne v Ameriko na vseučilišče.

niku in dimu, so izgubljeni in svet jih ne dobi več. S trudom jih bo človeštvo moralo zopet prislužiti, zakaj le delo more zadolžnice izpremeniti v ladje, hiše, parne stroje in blago, le delo more svet zopet obogatiti. Delo brez delavcev ni mogoče, zato narašča s potrebo dela tudi vrednost dela. V tem je bila moč delavstva po vojni. Treba je bilo mnogo delavcev za mnogo dela. Organizacije bi bile morale po vojni izrabit ta položaj, si izboljšati socialni položaj in s svojim delom in delovanjem priboriti vpliv v državi. Nikdar ni bila organizacija tako važen talisman delavstva, kakor po vojni, ko je bilo jasno, da morajo po vojni biti delavski boji še huji.

Tako je bilo v minulih letih. Grozote bi se povečale, če bi nastala nova svetovna vojna, vsaj desetkrat. O, ta denar!

rodrom posojevala denar, izposoditi denar v Ameriki. Njen denar je odšel izven dežele, pozneje pa je morala denar zopet uvažati in polniti blagajne.

Za denar so dobile velesile blago. Imele so surovine v obilju, meso in moko, premog, volno, bombaž, les, kavčuk in železo; vse torej, kar so rabili. Kljub temu so naraščale cene tudi tam, zakaj pomanjkanje denarja je povzročalo draginjo blaga. Primanjkovalo je plačilnih sredstev in blaga ni bilo tako lahko izpremeniti v denar. V Nemčiji in Avstriji je bilo dosti denarja v deželi, toda blaga je bilo malo. Primanjkovalo so surovine in izdelovanje blaga se je ustavilo. Zato so cene naraščale tudi v obeh teh dveh deželah in kupna vrednost denarja je padala. Tako so povzročali različni vzroki eni in isti učinek. Oboje nam je pa dokazovalo, da je svet obubožal. Milijoni, ki so izginili v smod-

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Trboveljski premog onesnažuje Savo. Zagrebška občina se že več let pritožuje, da trboveljski premogov prah onesnažuje Savo, ki se ne čisti niti do Zagreba. Zagrebška občina je zahtevala, da naj napravi Trboveljska družba filtracijo, ki naj bi odtekačo vodo sprosti čistila, da ne bo Sava tako močno onesnažena. Občina je tudi sklenila, da bo trboveljski premog bojkotirala, če se nedostatek ne odpravi. Do bojkota ni prišlo, ker je družba obljubila potrebne naprave. Premog se dovažja iz Trbovelj po rovu do obrežja Save v tako zvano separacijo, kjer ga pero in sortirajo za nakladanje na vagone. Ob tem delu prihaja mnogo prahu v Savo. Družba pa ima premogovnika tudi v Zagorju in Hrastniku, kjer se vrši isti proces. Sava se do Zagreba ne čisti toliko, da bi bila primerna za kopanje. Nesnaga v Savi škoduje tudi ribam. Posebej ima družba tudi v Senovem svoj premogovnik. Potrebni bi bilo torej več takih filtrirnih naprav, če se hočejo razmere izboljšati. Sedaj je Trboveljska družba povabila zagrebško občino na posvetovanje in pregled. Dospela je v sredo komisija zagrebške občine pod vodstvom župana dr. Pešiča v Trbovlje, da ogleda naprave. Družba je sicer ustanovila centralo za izrazbo premogovega prahu, ki naj bi zadrževala odplavljanje prahu v Savo. Zagrebčani pa trdijo, da je Sava še prav tako umazana, kakor je bila.

ZAGORJE OB SAVI

Potreba javnega kopališča. Zagorjani se štejemo med zelo napredne ljudi. Kljub vsej naši naprednosti pa še nismo prišli tako daleč, da bi imeli vsaj za poletje kakšno kopališče za kopanje naših umazanih teles. Če že čez zimo odstopamo od nadležne potrebe po umivanju, pa bi vsaj v poletni vročini bilo nujno potrebno javno kopališče. Saj vodo imamo dovolj in tudi prostora. Tozadevno so vsi občinski odborniki v vseh občinskih odborih vedno naglašali to potrebo. Mi, narod, že pridemo do kakšne vode, ljudstvo pa ne zanima in si naj pomaga kakor si more. Zato pa imamo zdravnike in apoteke, kjer se dobi maža zoper srbečico, ki je posledica pomanjkanja javnega kopališča, zlasti poleti. — Zelo zavidamo Hrastničane, ki so bolj napredni od nas Zagorjanov, ker bodo prihodnjo nedeljo otvorili lastno kopališče. Mogoče se kdo od merodajnih iz naše doline ta dan potruji v Hrastnik, da bo dobil pobudo za tako akcijo pri nas doma.

TRŽIČ

Občina in industrija. Tržič je bil že pred vojno znan kot industrijski kraj. Izgleda pa, da industrija ni prinesla Tržiču preveč blagostanja. Res je dala zaslužka precejšnjemu številu delavstva, toda ustvarila je tudi nove socialne probleme, ki bremenijo občino. Doklade na direktne davke pa so za vse davkoplačevalce enake. Ako industrija ni visoko obdavčena, potem tudi doklade, ki jih plačuje občini, ne znesejo mnogo. Na ta način občina nima mnogo od industrije. Občani razmišljajo, ali ne bi kazalo, da bi občina napravila vsaj uvoznice na gotove surovine, ki jih potrebuje zlasti tekstilna tovarna. Na ta način bi občina takoj lahko povečala svoje dohodke. Mogoče bo kdo temu ugovarjal, toda tudi v Mariboru, ki je središče tekstilne industrije (poleg Kranja) v Sloveniji taka uvoznica postoji. Naloge tržiške občine so vedno večje, dohodki pa se ne zvišujejo. Vsakdo uvidi, da tako ne gre več dalje. Občina je pred kratkim najela posojilo din 2.000.000, ki je po 8 odst. Treba bo ugotoviti, ali znašajo občinske doklade, ki jih plačuje industrija, toliko, da bo lahko z njimi amortizirala to posojilo. Občani se počasi zanimajo za občinsko politiko. Prehajanje posestev tržiških občanov v druge roke, ki se vrši že dolgo dobo, kaže, da bo treba razvoju Tržiča v bodočnosti posvetiti posebno pažnjo.

TEHARJE

Grozna nesreča in drugo. Sporočamo žalostno vest iz občine Teharje: V vasi Čretu, ki spada pod občino Teharje, se nahaja par lesenih kolib, katere so si postavili delavci. V eni od teh kolib sta tanovala tudi vdova Škoberne in neki Erlih, ki je v službi pri g. Lazareviču, lastniku stolarne na Teharjih. Ko sta imenovana odšla na delo, so njuni otroci začeli kolibo, v kateri je majhen otroček našel smrt, predno so ga mogli sosede rešiti. Ko so ogenj za silo pogasili in potegnili napol zgoznelo trupelce izpod ruševin so poslali po občinsko komisijo.

Orožniki, ki so bili na licu mesta, so se morali sami pobrihati, da se spravi dete na pokopališče. Informirali so se pri bližnjem sosedu, če ima kakšen zabo, da bi v njega spravili trupelce. Res so našli zabo, ki je služil za premog, in pol ženske srcaje, v katero so zavili trupelce in ga tako tudi pokopali. Ko je nesrečni brezdomec Erlih dobil pri g. Lazareviču nabiralno polno, katero naj bi mu občina Teharje potrdila, je doživel razočaranje. Na občini ni opravil ničesar, potrdili mu niso pole in tudi ne dali podpore. Nesrečni Erlih je brez potrdila občine šel prosit h g. Popiču, obratovodji stolarne v Teharjih, ki mu je daroval din 300 in nekaj obleke, ter h g. Ravnikarju, trg. v Celju, ki mu je daroval din 2000, od g. Lazareviča pa je prejel din 3000, nekaj je dobil tudi pri g. Vestnu, koliko, nam pa ni znano. Ugotavljamo, da ni res, da bi bili socialisti na krmlu občine, ker se je neka oseba izrazila, da morejo tako postopati samo socialisti. Tudi ni res, da bi bil Erlih dne 11. dec. volil združeno opozicijo.

Veličastna proslava kolesarskega dne v Trbovljah

Posebna garnitura osebnega vlaka iz Maribora Glasbenega društva v Trbovlje, s katero je potovala tudi godba železniških delavcev.

V Trbovlje gremo! Tako je glasila parola, ki je šla od ust do ust med delavskimi kolesarji in železničarji, ko je prišla vest, da prireja podružnica I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva v Sloveniji v Trbovljah proslavo svoje desetletnice obstoja in kolesarski dan.

Godba železniških delavcev in uslužbenecv je sklenila, da priredi ta dan svoj članski zlet v Trbovlje, kar je vzbudilo seveda še večje zanimanje za obisk trboveljskih rudarjev, o katerih smo v poslednjih letih brali toliko lepega, pa tudi toliko žalostnega, kar se tiče socialnih razmer v tej sajasti dolini, čije delavoljni prebivalci so do nedavna toliko trpeli vsled gospodarske krize in z njo združene brezposelnosti.

Ze dva dni pred odhodom je bilo toliko prijav za zlet v Trbovlje, da se je morala železniška uprava odločiti, da jutranji vlak proti Ljubljani razdeli v dve garnituri, od katerih ena je bila namenjena predvsem za izletnike v Trbovlje.

Nedeljsko jutro je obetalo krasen dan. Od vseh strani so se zgrinjali mariborski trboveljski zletniki na postajo, kjer so jim reditelji odkazali prostore v železniških vozovih. Pred odhodom vlaka je godba zaigrala koračnico in potem je odprl vlak, v katerem so se vozili zletniki dobre volje in razigrani proti Trbovljam.

Sprejem na postaji v Trbovljah.

Prihod mariborskih zletnikov v Trbovljah je pričakovala velika množica rudarjev z rudarsko godbo na čelu in veliko število trboveljskih kolesarjev, katerim so se pridružili še kolesarji iz Zagorja, Hrastnika in Litije.

Ko je vlak privozil na postajo, je zaigrala rudarska godba. Množica zletnikov na postaji se je strnila z množico k sprejemu došlih Trboveljčanov.

S. Pliberšek je pozdravil Mariborčane s priskrbo dobrodošlico, zahvalil pa se mu je s. Eržen.

Veličasten sprevod.

Takoj nato se je formiral sprevod, ki je krenil izpred postaje mimo cementarne, po cesti v Trbovlje. Na čelu veličastnega spreveda, ki se je razvil po glavni cesti, so vozili delavski kolesarji na ozaljšanih kolesih. Razen domačinov, Zagorjanov, Litijčanov, Hrastničanov, so bili tudi kolesarji iz Maribora, z zastavo osrednjega društva in nekateri Pobrežani, ki so dolgo pot v Trbovlje napravili s kolesi.

Za kolesarji so korakali predstavniki delav-

MARIBOR

Pravilnik o delavcih državnih prometnih ustanov. »Službene novine« so objavile 11. t. m. nov pravilnik o delavcih državnih prometnih ustanov, ki razveljavlja onega iz l. 1933. Delavstvo se zopet deli v pet vrst. Plače obrtnikov in kvalificiranih se zvišajo dnevno (po letih) od din 23,40 do 52,20 na din 27,60 do 63,80, za polkvalificirane delavce od din 21,60 do 36,— na din 25,30 do 42,90, za navadne delavce pri stalni službi din 19,80 do 25,50 na din 22,— do 36,60, za vajence od din 12,— do 16,— na din 13,20 do 17,60. Pavšalno pogojeni in nadurni delovni čas se plačuje v zmislu člena 1 navedbe o določanju minimalnih mezd z 10 odstotki nad temeljno dmino.

Govorice o premetitvah v delavnici državnih železnic so raznašali neki nepoklicani elementi in s tem povzročili med prizadetimi delavci veliko vznemirjenje. Kakor čujemo, so poklicani povzročitelji takih govoric pozvali na odgovor in jih primerno podučili.

Kdor bi danes trdil, da je bilo potovanje v poštnem vozu na velike daljave prijetna stvar, bi se mu smejal ves svet. Zato ne razumemo, kako je mogoče, da železniška uprava na naših progah, zlasti od Maribora do Ljubljane in Zagreba, daje v promet osebne vozove, s katerimi so pred 40 leti ali pa še poprej, prevzajali potnike na železniških progah po Vojvodini in na Hrvaškem. V vsem vlaku ne najdeš enega vagona z oddelki, razen enega ali dveh predelanih vozov II. razreda. Kam le so zginili vozovi, ki so poprej nekoč vozili na teli progah in ki jih je naša železniška uprava prevzela od nekdanje južne železnice? Vozovi, ki so sedaj v prometu, niso samo neudobni, ampak izgleda tudi njihova notranjost vse prej kot pa vabljiva. Železniška uprava bi morala skrbeti za udobnost in potniški promet, kakor delajo to tudi druge države.

Ribnik brez dotoka sveže vode. Dotok vode v ribnik v parku je docela usahnil. To pa še ne bi bilo najhujše. Bolj hudo je namreč to, da se iz tega ribnika širi smrad po okolici. Temu se seveda ni čuditi, ako pomislimo, da žive v tem ribniku labodi, race, japonske kure in slične živali, čijih ekskrementi onesnažujejo stoječo vodo. Kadar usahne naravni dotok vode v ribnik, bi morali spustiti vanj vodo iz vodovoda, ne pa čakati, kdaj bo smrad segel do neba, da bodo potem tam gori odprli pipo.

Narodne vezenine. Malokatera država se more ponašati s tako množico najokusnejših narodnih vezenin, kakor naša Jugoslavija. Od Slovenije do Južne Srbije izdelujejo naša dekleta in žene vezenine vseh vrst in z uporabo vseh narodnih ornamentov, ki jih upravičeno občuduje ves kulturni svet. Kdor se hoče še posebej seznaniti z bogastvom jugoslovanskih narodnih vezenin, naj obišče letošnje razstavo na VIII. Mariborskem tednu od 5. do 13. avgusta.

skega gibanja v Trbovljah, potem mariborska železničarska godba, kateri so sledili mariborski zletniki. Pred domačini, ki so prišli na postajo, je korakala rudarska godba. Povsod ob cesti skozi Trbovlje je številno občinstvo stalo špalir, dokler ni zavil pri »Delavskem domu« pod slavalokom na slavnostni prostor.

Pozdravni govori.

Po prihodu na slavnostni prostor so sledili pozdravni govori. V imenu podružnice delavskih kolesarjev je pozdravil njen predsednik s. Franc Požun, v imenu občine in zadruge »Delavski dom« je želel dobrodošlico s. Murn Filip, s. Zelenšek Jože je spregovoril v imenu podružnice Zveze rudarjev Jugoslavije, s. Kolšek Jože za »Vzajemnost«, s. Eržen pa se je zahvalil v imenu Mariborčanov.

Po pozdravnem govoru so zapeli pevci studentske »Enakosti«, ki se je s svojim zborovodjem s. Plevančem korporativno udeležila zleta. Za svoj nastop so želi burno odobravanje.

Trbovlje so žarele v siju vročega julijskega sonca. Bil je tako lep dan, kakor jih je malo. Zletniki so se v spremstvu Trboveljčanov razkropili po revirju, do kosila. Po kosilu so zletniki zopet v skupinah odšli na ogled Trbovelj. Nato je sledila

povorka delavskih kolesarjev

skozi Trbovlje, ki je zaključila z dovozom delavskih kolesarjev na veselični prostor, na ogromnem dvorišču »Delavskega doma«. Pri veselici, ki se je razvila v prijetno, neprislusno zabavo, sta neumorno igrali mariborska in trboveljska godba, do odhoda mariborskih gostov. Zlasti je imponiral nastop obeh godb hkrati.

V odmorih pa so nastopali, živahno aklamirani, pevci »Enakosti«. Čas je hitro potekel in slovo je bilo zelo priskrbo. Številni domačini so spremljali Mariborčane na kolodvor.

Prireditve v Trbovljah je znova pokazala, kako ozki bratski stiki postojajo med delavskim kulturnim in sportnim gibanjem širom Slovenije in kako za potrebno smatra delavstvo, da se v teh kritičnih časih medsebojno obiskuje in potrja v prepričanju, da bo bodočnost delavskega razreda lepša in svetlejša, kot pa je sedanjost.

Za 6. avgusta pa trboveljski rudarji zopet vabijo Mariborčane na proslavo 40 letnice obstoja svoje rudarske organizacije, ki obeta biti v resnici velik praznik vsega zavednega rudarskega življa v revirjih.

CELJE

Trnjeva pot pekovskih pomočnikov. Izčrpane in izmučene, bledolične pekovske pomočnike srečujemo vsak dan, ko hitre v zgodnjih urah s koši svežega peciva po celjskih ulicah. Neumorno in pridno so delali celo noč svojim gospodarjem, da lahko proizvod svojega dela jutraj dostavijo konzumentom. Za to svoje delo pa ne najdejo priznanja in pravičnega plačila, zanje ni urejenih delovnih razmer. Pekovski mojstri nočejo priznati, da so pomočniki tiste pridne čebelice, ki jim ustvarjajo blagostanje in udobno življenje. Nočejo priznati, da so tudi pomočniki ljudje, ki imajo pravico do človeškega življenja. Ravno v tem času, ko se bore naši pekovski pomočniki za svoje pravice, čitamo, da so tudi pekovski pomočniki v Mariboru in Zagrebu v borbi za svoj obstanek. Javnost je s svojo simpatijo na strani pomočnikov. Kajti zaveda se, da mora biti pomočnik za svoje težko nočno delo pošteno plačan, ker želi občinstvo jesti kruh od zdravih in čistih ljudi. Higijena je pa odvisna od socialnih razmer, v katerih žive ljudje.

Turno smo prepričani, da to, kar je Združenje pekov sporočilo pekovskim pomočnikom, ne drži. Združenje pravi, da pretežna večina pekovskih mojstrov v Celju je proti temu, da bi uprava Združenja sklepala kolektivno pogodbo za vse in s tem omejila »samostojnost« in »samoodločbo« mojstrov. Če je to resnica, potem, gg. mojstri, razpustite to združenje, ker to združenje tudi v vseh drugih vprašanih omejuje »samoodločbo« mojstrov. Kdor se v teh časih ni dokopal do tega spoznanja, da je v obojestransko korist pošten in pravičen sporazum, ta ne spada v današnji čas.

GRIZE

Zahvala. Podpisana se priskrbo zahvaljuje vsem sodr. in sodružicam, za izraze sozolja, ki sva jih prejela ob priliki izgube najine edine, nepozab. hčerke Zore. Iskrena hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja. Najlepša hvala pa Del. kult. društvu »Vzajemnost« za podarjeni venec in pevskemu odseku, ki ji je zapel žalostinke pri hiši žalosti in ob grobu, kakor tudi vsem, ki so jo spremlili v tako lepem številu na mihi zadnji poti. — Županc Franc II. in Marija.

Iz Češke

Češki delavci v Nemčijo. O tem vprašanju piše znana Milena Jesenska v »Přítomnosti«: »Nemci zelo hitro rešujejo prošnje naših delavcev za dodelitev dela v Nemčijo. Poznam ljudi, ki so odšli isti teden, ko so vložili prošnje. Nekateri so že poslali domov denar. V Nemčiji se jim godi ravnotako kot nemškim delavcem. Je težko zahtevati od človeka, ki nima dela, nima sam kaj jesti in nima dati jesti otrokom in je ubog in gol, da bi se ne briga za kako zaposlitev. Neposredni stik Čehov z Nemci je lahko koristen. Nemci se bodo vsaj lahko prepričali, da smo sposobni in marljiv narod. Je pa nekoliko okolnosti, ki so bolesterne. Ljudje odhajajo na vse strani v Hannover, v Magdeburg, nekaj sem, nekaj tja in jim bo spočetka gotovo tesno. Pozneje se bodo privadili in vzeli k sebi žene in otroke. Ti bodo hodili seve v nemške šole, češki dečki se bodo seznanili z nemškimi dekleti in češke deklice z nemškimi fanti. Večno jim bo ostalo v srcu vprašanje: Zakaj me ni mogla preživeti domača zemlja, kaj sem torej mogel storiti? Ali ne velja tudi za nas?

Motorizirani cigani. Plzenska »Nova Doba« poroča, da so zadržali plzenski orožniki v okolici avto ciganske družbe Ambroža Bele, ki se vozi iz kraja v kraj in izdeluje ter prodaja kotle. V štiridesednem avtomobilu se vozi 8 oseb, a razen tega imajo še v njem kotle ter pripravo za postavljanje šotora. Zasačili pa so jih pri tatvini sadja in so jih zato priveli na okrajni urad v Plzen, kjer so jih kaznovali s 470 kronami. Cigani so kazni takoj plačali in se odpeljali naprej.

9 novih kopališč. Na pomlad so uvedli na Češkem »teden reda in čistote«. Akcije se je udeležilo 624 čeških mest in vasi. V 95. občinah so tekom te akcije zgradili nova kopališča. Sedaj propagirajo zgradbo zimskih kopališč, ki jih še bolj manjka. Največje zimsko kopališče ima mesto Hradec Kralov, večje kot mesto Praga sama.

Iz Slovaške

Kako Madžari pospešujejo romanje na Slovaško. »Slovenska sloboda« iz Bratislave objavlja dopis iz Košic, bivšega slovaškega mesta, katero so zasedli Madžari. — Dopisnik poroča, kako so se tamošnji Slovaki pripravljali za romarsko pot na Slovaško Levočo. Sami iz Košic je bilo okrog 1000 prijav. Romanje so organizirali slovaški duhovniki v Košicah. Tamošnja policija je zahtevala, da ji predložijo seznam duhovnikov v 8 prepisih. Ko pa je imela policija vse sezname v rokah, je izjavila slovaškim duhovnikom, da ne more izdati skupnega potnega lista za tako veliko število romarjev. Košicka policija je hotela je vedeti, kdo izmed košičkih Slovakov hoče obiskati Slovaško. Dalje poroča list, da med delavnikom na ulicah v Košicah skoro ni videti »civilista«.

Novi letalski boji na meji zunanje Mongolije in Mandžukija. Iz Tokija poročajo, da so mongolska letala napadla z bombami obmejno železnico, ki je važna prometna žila Mandžukija.

Angleži v Tijenclnu so pripravljeni na vse, ako pogajanja v Tokiju, ki se vodijo med japonsko in angleško vlado ne uspejo. Med prebivalce v angleški koncesiji so razdelili protiplinske maske.

Jubilej organizacije učiteljev

50 let skupna slovenska učiteljska organizacija.

Zibelka slovenskih učiteljskih društev je na Koroškem. Prvo je bilo ustanovljeno v velikovškem okolišju 1866, ki se ni obneslo. Že leta 1868, pa sta bili ustanovljeni društvi v Dravogradu, Ptuj, 1869 v Ljubljani za Kranjsko, 1870 v Celju. Tako so se polagoma ustanovljala ta društva po vseh okrajih, ki so delovala samostojno. Delovanje teh društev, ki so bila najprej slovenska in potem stanovska, ni bilo povezano. Uspehi so bili le manjši in lokalni. Avstrijske oblasti so delale ovire delovanju ter dovolile ustanovitve »Zveze slovenskih učiteljskih društev« šele 1889. Zveza je bila ustanovljena končno 22. aprila 1889 v Ljubljani. Tako torej ta organizacija slavi letos svojo petdesetletnico ustanovitve.

Organizacija je bila ves čas stanovska, slovenska in prosvetna. Imela je v svoji sredi mnogo pedagogov in kulturnih delavcev. Nikdar se pa ni mogla zaradi sistema otresti političnih jerobov, ki so učitelje preganjali, jim delali težkoče v stanovskem delovanju, zlasti pa v kulturnem. Politiki so rekli: kakršna je politična oblast, tak mora biti učitelj in služiti — sistemu. To zlo je tlačilo razmah učiteljske organizacije, oviralo duhovni in fizični razvoj.

Zato se učiteljske organizacije nazorsko, to je, kulturno niso mogle svobodno gibati in razvijati. Načelo, da je kultura nad sistemi, svoboda nad politično in kulturno sužnostjo, tega načela učiteljska organizacija, dasi ga je večkrat poudarjala, vendarle ni mogla prav realizirati. Razmere so bile pač močnejše.

Mi se ipak pridružujemo čestitajem k petdesetletnici učiteljske zvezne organizacije. Priznavamo, da je delala, da se je trudila v težkih razmerah ter ahranila močno organizacijo. Priznavamo ji, da je bilo nje kulturno delo veliko, da je vzgojila in negovala v svojem področju najboljše pedagoge in vzgojitelje, ki so direktno in indirektno pospeševali naš kulturni napredek. Če niso organizacije svobodne in se zaradi razmer in sistemov niso mogle uveljavljati v pravcu razvoja popolnoma, niso temu toliko krivi učitelji, kakor nezdravi vzroki, ki pravijo, da mora biti kulturna vzgoja svobodna in časa ali razvoju primerna.

Učitelji imajo sedaj zvezo društev za vso državo. Upajmo, da se ta dvigne nad vsakdanje svoje ovire. To željo izražamo slovenskemu učitelstvu ob pomembnem jubileju stanovske zvezne organizacije.

Sedanje življenje v Madridu

(Přitomnost v Pragi z dne 5. julija.)

Zanimanje za Španijo se je v svetu zelo naglo poglobilo, v kolikor ne razmotriva o njeni vlogi v bodoči evropski vojni. In vendar je gotovo zelo zanimivo vedeti, kako se danes živi v Madridu. Žilavi reporterji velikih angleških dnevnikov opisujejo to približno takole:

Madrid zelo naglo odstranjuje posledice bombardiranja in trpljenja iz časov obleganja. Izvzemši taksijev, so že skoro vsa prometna sredstva v obratu. Popravljajo se hiše in ulice. Kavarnе, restavracije, gledališča in biografi so napolnjeni. Ljudje hočejo dobiti, kar so zamudili med vojsko in pozabiti. Ni rodbine, ki bi ne žalovala za kakim svojim članom. Potreba po žalnih oblekah je toliko, da v trgovinah primanjkuje blaga in zato obleke barvajo na črno.

Doslej se še ne ve, koliko ljudi je padlo, govori pa se o poldrugem milijonu ljudi. — Stotisoči že ne igrajo nobene vloge. — Saj je bilo samo od zavzetja Madrida v mestu in neposredni okolici usmrčenih (po angleških vesteh) čez 80.000 ljudi, ki so bili v taboru premaganih; ducat sodišč pa zaseda dobesedno dan in noč. Dnevno aretirajo stotine, da tudi tisoče ljudi. Razen teh stalnih procesov, ki že ne vzbujajo pozornosti, pripravljajo nekatere velike politične procese, katerih največji bo proces proti Juliju Besteiru, ki je bil namestnik ministra zunanjih del (tega so medtem že obsodili na 30 let ječe). Besteiro bi lahko ušel, toda ostal je v svojem stanovanju, bil aretiran in postavljen pred sodišče.

Živil je v glavnem dovolj, vendar so sladkor, kava, olje in moka še vedno redki predmeti in dragi. Sedaj bodo ta živila dajali na listke. — Cigarete imajo za enkrat samo angleške in deloma tudi ameriške, tobaka za pipe še ni. — Cene so silno narastle, zlasti za svinjsko, goveje in telečje meso, perutnina je še dražja. Medtem ko je meso povprečno trikrat dražje, je konfekcijsko blago dvakrat tako drago, kot pred vojno, čevljev manjka, pa se uravajajo in stanejo dvakratno predvojno ceno.

Nemiri v Asturiji

Rudnike zasedlo vojaštvo.

Francoski in švicarski listi prinašajo s špansko-francoske meje sledečo vest:

V asturskih rudnikih že dalje časa trajajo veliki delavski nemiri in skoro povsod počiva delo. Zdaj je Francova vlada izdala naredbo, naj vojaštvo rudnike zasede in v ta namen so poslali v rudarske revirje veliko število vojaških čet iz Galicije. Tudi policija in civilna gada je močno pojačena. — Središče nemirov je kraj Mieres. Mieres leži v tistem pasu, ki ga Francove čete niti za časa vojne, niti pozneje niso mogle popolnoma zasedati in še zdaj je tam nekaj republikanskih vojakov, ki so se po bojih v Gijonu in Oviedu umaknili v to težko dostopno pokrajino. Civilna garda je nastanjena v magistratnem poslopju kraja Mieres. Od tod se pošiljajo številne patrulje proti Ubina Grande, kjer pravzaprav vlada obsedno stanje. Tamošnji rudniki so zaprti, da je tako vzeta republikancem možnost, skrivati se v rudniških rovih. Zdi se pa, da je upor rudarjev dobro organiziran. Voja-

štvo skuša z zasedbo vseh cest, ki vodijo v to gorsko pokrajino, rudarjem presekati vsako zvezo z zunanjim svetom in tako bodo rudarji prisiljeni k predaji.

Stroge naredbe v St. Sebastianu v Baskovski pokrajini.

Polijski ravnatelj mesta St. Sebastian je izdal naredbo, po kateri ne sme nihče spremeniti svojega stanovanja brez predhodnega policijskega dovoljenja. Tudi za vsako potovanje, pa naj se vrši samo v okolico mesta ali pa v notranjost Španije, se zahteva posebna legitimacija, ki mora biti opremljena s fotografijo in prstnim odtisom inetnika. Ti varnostni ukrepi so bili podvzeti predvsem radi prihoda ministra grofa Ciana v Španijo.

Odstop čilskega zunanjega ministra. Čilski zunanji minister Ortega je odstopil, in sicer radi različnih mnenj, ki jih imajo posamezni člani vlade o vprašanju španskih beguncev.

Kotiček sodružic

Še o vprašanju zakona

Sodružica iz Pobrežja odgovarja sodruhu iz Lesc na njegov dopis v kotičku tole: Izbiranje zakonskega druga ali družice res ni tako lahko. Najtežje si izbere zaveden sodrug družico, ki bi v vseh primerih odgovarjala. Krivda na tem, če zakon ni tak, kakor bi moral biti, nikakor ne moremo valiti samo na žene. Po mojem mnenju nosi mnogo krivde nepravilna in neenakomerna vzgoja v domači hiši. Ako sta pri hiši brat in sestra, je fant vedno mnogo bolj svoboden in lahko gre v društvo, na izlete in zabave, dočim dekle ne sme nikamor in mora se bratu streči na vseh koncih. Iz takega fanta ne bo nikoli dober mož, ker si bo vedno domišljeval, da je nekaj več kakor žena. Nikoli se ne bo zavedal, da sta mož in žena enakovredna, ker sta drug drugemu potrebna. Mnogi moški pa si pokvarijo svoj zakon že v naprej s tem, ker prej obljubujejo nebesa, ki jih potem nikjer ni, pa se seveda začne prepir. Življenje je treba dekletu prikazati takšnega kakor je v resnici, saj ni tako, kakor si to misli tista pijana ljubezen. Mlado drevo je treba pripogibati v tisto smer, katero si želiš. Zato vzgajamo našo dečo v življenje, kakršno je danes, ne pa s kakšnimi frazami, ki so neprimerne našemu času. Ako pa so kje nesoglasja v zakonu, jih naj poskusijo sodrug omliliti. Ko prideta oba z ženo iz tovarne, naj tudi mož ženi doma pomaga, da bo hitro vse urejeno, potem pa lahko oba počivata, čitata, pa tudi oba skupno gresta v organizacijo, saj sta oba potrebna počitka in izobrazbe. Prepričana sem, da bodo na ta način možje največ dosegli. Za skupno življenje je treba skupno delo doma in vseh povsod.

Pazi na vsako travico!

Sedaj je čas sprehodov in izletov in žal je nešteto ljudi, ki samolastno prezrejo vsako pot, ki se zaženejo vseppek, brez stez in potov, ki odtrgajo brez premisleka vsak sad in vsako cvetico. Jalov je izgovor, češ, kaj pa tista travica, ki smo jo mimogrede pohodili, saj ni vredna besedi. Neskončno veliko pohodimo obenem z vsako travico, ki jo upogne naša noga. Svoji socialni čut pohodimo, v naš samih pogazimo smisel za svojega bližnjega, za njegovo lastnino in za njegovo delo. Že otroka moramo navaditi na to, da spoštuje do skrajne meje last in posest sočloveka. Nikoli ne smemo dopustiti, da bi iz nepremišljenosti ali pa tudi iz lenobe, da si skrajša pot, neopravičeno stopil na tuje zemljišče. Od tega ga ne sme odvrčati samo socialni čut, tudi kot ljubitelj prirode mora paziti na vse, kar raste, na travico, cvetico in sad prav tako kakor na kapnik, ki nastaja v podzemski jami. Tudi če ga nihče ne vidi, se mora človek sredi prirode obnašati tako, kakor da je okoli njega gruča paznikov, ki nadzirajo sleherni njegov korak. Na ta način tudi ne bomo povečavali prepada, ki itak po večini zija med meščanom in kmetom zlati v bližini mest, kjer se mnogo kmetov boji vsake nedelje in vsakega praznika.

Nekaj zapovedi za vkuhanje

1. Najprej vkuhaj potrebno, potem koristno in nato šele prijetno. Popolnoma zgrešeno je, če n. pr. v juniju vkuhaš jagode, avgusta pa nimas več denarja za češplje.
2. Za vkuhanje vzemi samo zrelo sadje, a seveda tudi ne prezrelo, nikoli zgodnje sadje. Za vkuhanje so primerne samo dobre, kvalitetne vrste sadja.
3. Odpadlo in gnilo sadje ni za vkuhanje, ker se ne drži.
4. Preden začneš z vkuhanjem, si pripravi vse potrebno, pa tudi vse natanko zmeri, stehaj in preračunaj količine.
5. Najbolje vkuhaš v glinasti posodi. Ako kuhaš v emailirani posodi, preglej, če je email cel. Mešati smeš samo z leseno ali pa s srebrno žlico.
6. Nikoli ne vzemi za vkuhanje kositraste posode.

Česnjevi rezanci.

Napraviš običajno testo za rezance razvaljš, narežeš široke rezance, jih posušiš kakor običajno ni jih nato skuhaš v slani vreli vodi ter ocediš. Kozico namaži, nato pa vlagaj: plast rezancev, plast česenj, ki si jim odstraniš koščice in jih potreseš s sladkorjem, nato spet rezance in tako dalje. Dobro je, če vsako plast česenj potreseš z drobtinami, ki si jih opralila na masti ali maslu. Zadnjo plast moraš tvoriti rezanci, ki jih po vrhu potreseš z drobtinami in pokapaš z mastjo. Nato spečeš vse skupaj v srednje vroči pečici in daš s kozico vred na mizo.

Marmelada iz ribeza

2 kg ribeza otrebiš, očistiš in skrbno opereš. 1 kg sladkorja kuhaš z ¼ l vode tako dolgo, da se zgosti. Nato dodaš ribez, kuhaš dalje in mešaš tako dolgo, da dobiš gosto marmelado. Še vročo marmelado daš v kozarec, ki jih pustiš odprte, da se napravi na vrhu marmelade kožica. Nato šele zavežeš in spraviš.

Marelični cmoki

Dočim so pri nas češpljevi cmoki dobro znani, naše gospodinjice nič ne delajo mareličnih cmokov, ki so zelo fini in okusni. Marelični cmoki tvorijo izvrstno večerjo. Za otroke, ki so vedno žejni, je dobro, če damo cmoke na mizo obenem z nekoliko vode, v kateri so se kuhali, pa seveda izdatno potreseno s sladkorjem. — Tudi za marelične cmoke napravimo krompirjevo testo kakor za češplje. Kuhaj, pretlačen krompir, vmesimo z jajcem, soljo in moko v testo, ki ga razvaljamo in razrežemo na tri- ali četverkotnike. Za marelične cmoke je najbolje, če vzamemo čisto male marelice, ki so ravno dovolj velike za en cmok. Ker so pa marelice kisle, je dobro, če jih razpolovimo, namesto koščice pa vtaknemo črtinko sladkorne kocke. Če pa imamo na razpolago samo večje marelice, vzamemo za en cmok polovico ali črtinko marelice. Oblikujemo lepe cmoke ter jih kuhamo kakor češpljeve v slani vodi. Zabelimo jih z mastjo in drobtinami ter potresemo s cimetom in obilo sladkorja.

Delavski pravni svetovalec

Zavarovalna pogodba (Store)

Vprašanje: Starša mojega moža, po katerih sva z možem prevzela posestvo, sta bila zavarovana proti požaru pri dveh zavarovalnicah. Ker je bilo preveč plačil in se nama je zdelo, da je zavarovanje pri dveh zavarovalnicah odvisno, sva z možem sklenila, da odpoveva zavarovanje pri eni zavarovalnici, odnosno, da ne podaljšava po izteku zavarovalne pogodbe. Ko pa je moj mož šel zadnjič k zastopniku zavarovalnice plačati zavarovalnino, ga je ta toliko časa nagovarjal, in ga končno s tem, da ga sploh ni hotel izpustiti, ampak je celo zaklenil vrata, prisilil, da je podaljšal zavarovanje na 10 let in pristal tudi na višje zavarovanje, za kar se je obvezal plačevati znatno višjo premijo. Jaz sem šla ta-

koj, ko mi je mož povedal, preklicati njegovo izjavo, ki je bila izsiljena, pa me zastopnik zavarovalnice sploh ni hotel poslušati. Ali je pogodba veljavna in ali bova morala z možem plačevati zvišane premije?

Odgovor: Vas podpis vašega moža ne veže in ne bo mogla zavarovalnica zahtevati od Vas ničesar. Pogodba, ki jo je mož sklenil, pa je veljavna, razen, če bi se posrečilo Vašemu možu dokazati, da je res bil prisiljen pogodbo podpisati. To pa je že samo po sebi precej neverjetno, predvsem pa nima Vaš mož glede zastopnikovega postopanja nobene pričr, tako da ne bo mogel v morebitni pravdi ničesar dokazati, dočim bo zastopnik zavarovalnice verjetno nastopil kot pričr v njeno korist.

Esperanto

Kaker poroča »La suda stelo«, glasilo jugoslovanskih esperantistov, je bil 12. jugoslovanski esperantski kongres, ki se je vršil o Binkoštih v Karlovcu, impozantna manifestacija esperantske ideje, ki simbolizira človečanstvo in mir med narodi.

Ob priliki tega kongresa je tudi konferenca delavskih esperantistov sprejela važne sklepe glede sodelovanja z nevtralnimi esperantskim gibanjem za razširjanje Esperanta.

V Arrhemu na Holandskem se je uspešno zaključil 24. kongres federacije delavskih esperantistov.

Tudi iz drugih demokratičnih držav Evrope, kakor iz Amerike in Avstralije, prihajajo vesti

Ne kupujte na obročno odplačevanje biciklov, ker dobite pri takojšnjem plačilu znatni popust. Zahtevajte brezplačni cenik

Ivan Magdalenc - Rače

Nogavice,

kopalne obleke, srajce, rute, perilo vseh vrst, obleke, robce, čepice, blago za posteljnino, moško, žensko perilo in obleke, ostanke, vseh vrst pletenin, volno itd. dobite v novi trgovini in pletilnici

„MARA“, Maribor
Koroška 26 (poleg tržnice)

o uspešnem napredovanju mednarodnega jezika. (Celo v Italiji in na Japonskem uživa Esperanto podporo vlade.)

Brezdvomno bodo pokazali mednarodni esperantski kongresi v Bernu in Kopenhagenu moč in napredek Esperanta po svetu. L—e—F.

Število radio-naročnikov v Evropi. Po statistiki, ki jo je izdelala Mednarodna zveza za radio, ki ima svoj sedež v Ženevi, ima Evropa okrog 35 milijonov 130 tisoč radio-naročnikov.

LJUDSKA SAMOPOMOC

v Mariboru, reg. pom. blagajna

znana domača zavarovalna ustanova v Dravski banovini, ki plodonosno deluje že od leta 1927 in je izplačala tekom obstoja nad 37 milijonov din na pogrebnišnih in doti.

Zavaruje za pogrebno zdrave osebe obeh spolov od 17. do 70. leta do največ din 10.000— in

za doto mladostne od 1. do 16. do največ din 25.000— plačljiva ob dovršenem 21. letu.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO IN BREZOBVEZNO POJASNILA